

Voorwoord	8
Inleiding	10
DEEL I: WAARHEIDSVINDING	15
Hoofdstuk 1: Zoeken — operatie 1	16
"Zoek!" De noodzaak van een zoekvraag	16
De zoekvraag is richtinggevend	16
Het gevaar om de waarheid te missen door de toegespitste zoekvraag	18
De noodzaak van alternatieve scenario's	21
Hoofdstuk 2: Zien — operatie 2	25
De alledaagse visie op zien	25
De theoriegeladenheid van de waarneming	26
Niet-vervangbare theorieën die onze waarneming mede bepalen	29
Vervangbare theorieën die onze waarneming mede bepalen	34
Nieuwe kennis en een nieuwe theorie doen meer zien, en doen anders zien	36
Een verkeerde theorie doet verkeerd zien	37
Hoofdstuk 3: Duiden —operatie 3	45
De alledaagse visie op duiden	45
De betekenis van feiten	46
Wanneer de achterliggende theorie niet gezien wordt: de natuurlijke interpretatie	47
Zijn vrouwen toch dommer? Of kletsen mannen uit hun nek?	48
De natuurlijke interpretaties in de strafrechtcontext	51
De natuurlijke interpretatie van blikafwendings als indicatie van liegen	52
De bewijswaarde van een feit	55
Rechtspraak via het godsoordeel van de koudwaterproef	56
Bewijswaarde van bekentenissen in het licht van achterliggende theorieën	58
De achterliggende theorie: de eigenbelang theorie	60

Daderkennis	64
De geen lekkage theorie	65
Hoofdstuk 4: Wegen —operatie 4	71
De alledaagse houding jegens het wegen van de feiten	71
Drie complicaties bij positief bewijsmateriaal	72
Verleidingen ten gevolge van de positieve bewijshouding	78
Noodzaak van tegengas	80
Het gevecht om de waarheid tussen scenario's	82
De strijd tussen twee alternatieve scenario's: afsluitend voorbeeld	91
De rol van alternatieve scenario's: een samenvatting	104
DEEL II: COGNITIEVE GESLOTENHEID	107
Evolutionaire oorsprong van cognitieve instincten	108
Hoofdstuk 1: Onze drang tot duiden	110
Onze drang tot causale regelmaat	110
Onze drang tot het zien van bedoelingen	112
Onze drang tot het duiden van coincidenties	114
Hoofdstuk 2: Het Magisch Oog	117
Hoofdstuk 3: Geloofsperikelen	122
Geloofsontvankelijkheid	122
Eerste indrukken	126
Je een scenario voorstellen doet geloven in dat scenario	129
Overwegen doet meer geloven	132
Veel geloven doet alles geloven	141
Geloofsvolharding	143
Hoofdstuk 4: Cognitieve blindheid	150
Cognitieve blindheid voor ontlastend bewijsmateriaal	150
Cognitieve blindheid voor potentieel ontlastend onderzoek	151
Cognitieve blindheid voor immunisering	153
Cognitieve blindheid voor een cirkelredenering	155
Cognitieve blindheid voor dichotomieën-val	157
Voor de volledigheid vier verleidingen	158

DEEL III: WAARHEID	161
Hoofdstuk 1: Verschillende waarheidsconcepties	163
Waarheid als overeenkomst (correspondentie) met de werkelijkheid	163
Waarheid als samenhang (coherentie) tussen beweringen	165
Constructivistische waarheidstheorie	169
Hoofdstuk 2: De ware toedracht	173
Oplossing voor de veelheid van begrippen	174
Lessen uit het voorafgaande	176
DEEL IV: WAARSCHIJNLIJKHEID: BEGRIPPEN EN VALKUILEN	179
Hoofdstuk 1: Begrippen van waarschijnlijkheid	181
Epistemische waarschijnlijkheid	182
Ontologische kansen	183
Relatieve frequenties	186
Persoonlijke waarschijnlijkheid. Mate van subjectief vertrouwen	188
Hoofdstuk 2: Waarschijnlijkheidsargumentatie	191
De directe waarschijnlijkheidsargumentatie	191
De indirecte waarschijnlijkheidsargumentatie, de aannemelijkheid (likelijkheid)	193
Prosecutor's Fallacy: weerlegging aan de hand van tegenvoorbeelden	194
Prosecutor's Fallacy: twee redenen voor de discrepanties	195
Likelihood ratio: belofte en zwaktes	197
Hoofdstuk 3: Valkuilen van waarschijnlijkheidsargumentatie bij de waarheidsvinding	204
Noten	215
Bibliografie	243
Index	258